

MINISTER EDUKACJI I NAUKI

Warszawa, 02 sierpnia 2022 r.

DWST-WSST.318.2876.2022.BK

Pani
Anna Grygierek
Przewodnicząca
XXXVI Zgromadzenia Ogólnego
Związku Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Przewodnicząca,

odpowiadając na stanowisko XXXVI Zgromadzenia Ogólnego Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie realizacji przez JST zadań oświatowych i ich finansowania, uprzejmie wyjaśniam.

Zadania oświatowe związane z prowadzeniem przez jednostki samorządu terytorialnego szkół i placówek oświatowych finansowane są z dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Jednym z dochodów samorządów terytorialnych jest część oświatowa subwencji ogólnej (obok dotacji celowych z budżetu państwa i dochodów własnych).

Nakłady na oświatę z budżetu państwa systematycznie rosną. Łączna kwota części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2021 – po uwzględnieniu zwiększenia o 187 mln zł na sfinansowanie zajęć wspomagających uczniów w utrwalaniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego – wyniosła 52.223 mln zł i była to kwota wyższa w relacji do łącznej kwoty ustalonej na rok 2020 (50.157 mln zł) o 2.066 mln zł (o 4,1 %).

Część oświatowa subwencji ogólnej na rok 2022 – w trakcie roku budżetowego uległa zwiększeniu o:

- 180 mln zł (realizacja zajęć specjalistycznych),
- 1.671 mln zł (na podwyżki wynagrodzeń nauczycieli od 1 maja br.),
- 514,5 mln zł (standaryzacja zatrudnienia specjalistów od pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach i szkołach).

Według planu – w dalszej części roku – część oświatowa subwencji ogólnej na rok 2022 zostanie zwiększona o 251 mln zł (zmiany w awansie zawodowym nauczycieli od 1 września br.),

Według szacunków, ostatecznie wyniesie ok. **55.942 mln zł** i będzie to kwota wyższa w relacji do łącznej kwoty ustalonej na rok 2021 o 3.725 mln zł (o 7,1 %). Łączny wzrost subwencji oświatowej od 2015 roku wyniesie o ok. 15,6 mld zł, (wzrost o 38,6%).

Jednym z głównych zamierzeń Ministerstwa Edukacji i Nauki jest zwiększenie dostępności wysokiej jakości edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku od 3. roku życia do rozpoczęcia edukacji szkolnej.

Należy jednak pamiętać, że zakładanie i prowadzenie przedszkoli jest zadaniem własnym obowiązkowym gmin, na które gmina ma m.in. udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

W celu systematycznego zwiększania dostępności wychowania przedszkolnego, od 1 września 2013 r. gminy (a od 1 stycznia 2018 r. wszystkie jednostki samorządu terytorialnego) otrzymują wsparcie z budżetu państwa na realizację ich obowiązkowego zadania własnego w formie dotacji celowej. Na ten cel w 2022 roku naliczono kwotę w wysokości 1,6 mld zł. Łącznie na ten cel, w latach 2013–2022, przeznaczono środki w wysokości 14 mld zł. Kwota naliczana na dziecko w ramach dotacji przedszkolnej rośnie każdego roku.

Od 1 stycznia 2017 r. uwzględniono finansowanie dzieci w wieku 6 lat i powyżej, objętych wychowaniem przedszkolnym, w ramach części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. W ramach tych środków naliczono w roku 2022 – 1,9 mld zł. Łącznie z tego tytułu, w latach 2017–2022, naliczono w subwencji środki w wysokości 10,3 mld zł.

Temat zmian w pragmatyce zawodowej nauczycieli, w tym w systemie wynagradzania, był przedmiotem prac Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty. Od połowy 2021 r. Minister Edukacji i Nauki prowadził rozmowy z nauczycielskimi związkami zawodowymi oraz stroną samorządową na temat koniecznych zmian w pragmatyce zawodowej nauczycieli, w związku z dynamicznie zmieniającymi się warunkami pracy szkoły, potrzebami uczniów i ich rodziców.

Zaproponowane przez stronę rządową zmiany systemowe w zakresie pragmatyki zawodowej nauczycieli, które miały skutkować od dnia 1 września 2022 r. znacznym wzrostem wynagrodzeń nauczycieli, nie spotkały się z pozytywną opinią strony związkowej, a prace Zespołu zostały czasowo zawieszono.

W związku z brakiem poparcia środowiska oświatowego dla planowanych przez rząd rozwiązań, niezbędne stało się podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli niezależnie od zmian systemowych statusu tej grupy zawodowej.

Dlatego też ustawą z 24 marca 2022 r. *o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela* (Dz. U. z 2022 r. poz. 935), od dnia 1 maja 2022 r. zwiększono wynagrodzenia nauczycieli o 4,4%. Środki na sfinansowanie zmian w zakresie nauczycieli uwzględnianych w części oświatowej subwencji ogólnej zostały zapewnione poprzez zwiększenie kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2022, która uległa zwiększeniu o kwotę 1 671 100 tys. zł. W kwocie tej został także uwzględniony skutek wzrostu dotacji udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego dla szkół, przedszkoli i placówek niesamorządowych wynikający ze wzrostu kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na ucznia.

Ministerstwo Edukacji i Nauki podjęło kolejne działania związane ze zwiększaniem dostępu do pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach. Już od 1 marca br. publiczne i niepubliczne szkoły podstawowe, ponadpodstawowe i szkoły artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego mogą realizować zajęcia specjalistyczne z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w dodatkowym wymiarze godzin¹. Na ten cel zabezpieczono 180 mln zł.

Natomiast od 1 września br. rozpocznie się wdrażanie pierwszego etapu standaryzacji zatrudniania w przedszkolach i szkołach nauczycieli psychologów, pedagogów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i pedagogów specjalnych. Rozwiązania prawne w tym zakresie zostały określone w ustawie z 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw². Wymiar zatrudnienia będzie uzależniony od liczby uczniów w przedszkolu lub szkole. Na ten cel w 2022 r. zabezpieczono ok. 520 mln zł. Środki na ten cel są zapewnione w budżecie państwa również na następne lata.

Ustawa z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy – o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw³ wprowadza nowe przepisy, dzięki którym minister właściwy do spraw oświaty i wychowania będzie miał możliwość udzielania dotacji celowej na inwestycje i remonty.

Należy też podkreślić, że w ostatnim czasie jednostki samorządu terytorialnego otrzymały znaczne środki na zadania inwestycyjne, w tym m. in.:

- Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych – **1,3 mld zł** na inwestycje oświatowe,
- istniała również możliwość ubiegania się o wsparcie finansowe w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych:
 - w pierwszej edycji przyznano środki finansowe jednostkom samorządu terytorialnego w łącznej wysokości **2,5 mld zł** na zadania inwestycyjne w dziedzinie oświaty,
 - w drugim naborze do JST na inwestycje oświatowe trafiło ok. **3 mld zł**.

Na zakończenie pragnę podkreślić, że Rząd RP wyraża gotowość do rozmów nad zmianami w systemie oświaty w szerokim gronie interesariuszy, włączając jednostki samorządu terytorialnego, które są jego niezwykle istotnym elementem. Pierwsze rozmowy na temat zmian w finansowaniu wychowania przedszkolnego odbyły się w ramach Zespołu ds. monitorowania finansów oświaty powołanego w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Mają być one kontynuowane.

¹ Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 8 lutego 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. z 2022 r. poz. 339).

² Dz. U. z 2022 r. poz. 1116.

³ Dz.U. z 2022 r. poz. 1116.

Z wyrazami szacunku,

Z upoważnienia

MINISTRA EDUKACJI I NAUKI

Dariusz Pionkowski

Sekretarz Stanu

/ – podpisano cyfrowo/